

Pozmeňujúci a doplňujúci návrh

poslancov Národnej rady Slovenskej republiky M. Vetráka a J. Mičovského

k vládnemu návrhu zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 54/2019 Z. z. o ochrane oznamovateľov protispoločenskej činnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov a ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 327/2005 Z. z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi a o zmene a doplnení zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v znení zákona č. 8/2005 Z. z. v znení neskorších predpisov

(tlač 1299)

Návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 54/2019 Z. z. o ochrane oznamovateľov protispoločenskej činnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov a ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 327/2005 Z. z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi a o zmene a doplnení zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v znení zákona č. 8/2005 Z. z. v znení neskorších predpisov sa mení a dopĺňa takto:

1. V čl. I bod 4 znie:

„4. § 1 sa dopĺňa odsekmi 4 a 5, ktoré znejú:

„(4) Nikto nesmie hroziť odvetným opatrením alebo postihovať odvetným opatrením oznamovateľa alebo

a) blízku osobu oznamovateľa,

b) fyzickú osobu – podnikateľa alebo právnickú osobu, ktorú oznamovateľ ovláda, v ktorej má účasť, v ktorej vykonáva funkciu člena orgánu právnickej osoby, alebo pre ktorú vykonáva pracovnú činnosť,

c) fyzickú osobu – podnikateľa alebo právnickú osobu, ktorá ovláda právnickú osobu, v ktorej má oznamovateľ účasť alebo v ktorej vykonáva funkciu člena orgánu právnickej osoby,

d) osobu, ktorá oznamovateľovi poskytla pomoc v súvislosti s oznámením, a

e) zodpovednú osobu alebo osobu, ktorá sa podieľa na plnení úloh zodpovednej osoby.

(5) Oznamovateľ a osoba podľa ods. 4 písm. a) až e) sa nemôže vzdať práva na ochranu pred postihom odvetným opatrením.“.

V zmysle čl. 4 ods. 2 smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/1937 z 23. októbra 2019 o ochrane osôb, ktoré nahlasujú porušenia práva Únie (Ú. v. EÚ L 305, 26.11.2019) v platnom znení (ďalej len „smernica (EÚ) 2019/1937 v platnom znení“) sa ochrana poskytuje i osobám iným, ako je oznamovateľ. Rovnako, čl. 19 smernice (EÚ) 2019/1937 v platnom znení implikuje výslovný zákaz odvetných opatrení. Návrh ustanovenia preto predstavuje precizovanie právnej úpravy vo vzťahu k explicitnému zákazu postihovania odvetnými opatreniami a

k špecifikácii druhu ochrany, ktorý návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 54/2019 Z. z. o ochrane oznamovateľov protispoločenskej činnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov a ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 327/2005 Z. z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi a o zmene a doplnení zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v znení zákona č. 8/2005 Z. z. v znení neskorších predpisov (ďalej len „návrh zákona“) definovaným osobám poskytuje.

2. V čl. I bod 5 v § 2 písm. a) úvodná veta k bodu 4 znie:

„zverejnila informácie o protispoločenskej činnosti, ktoré sa dozvedela počas výberového konania alebo v rámci predzmluvných vzťahov a jej pracovnoprávny vzťah alebo iný obdobný vzťah ešte nevznikol alebo počas trvania pracovnoprávneho vzťahu alebo iného obdobného vzťahu alebo po skončení pracovnoprávneho alebo iného obdobného vzťahu dôvodu, že“.

Navrhovaná právna úprava predstavuje transpozíciu ustanovení čl. 4 ods. 3 a čl. 5 smernice (EÚ) 2019/1937 v platnom znení, ktoré priznávajú právo na ochranu i fyzickej osobe, ktorá v dobrej viere zverejnila informácie o protispoločenskej činnosti, ktoré sa dozvedela v rámci pracovnoprávneho vzťahu alebo iného obdobného vzťahu, bez ohľadu na to, či sa tento vzťah skončil alebo v čase zverejnenia informácií stále trvá. Predmetné články za rovnakých podmienok priznávajú ochranu i osobe, ktorá zverejnila informácie v súvislosti s pracovnoprávnym vzťahom alebo iným obdobným vzťahom, ktorý ešte nevznikol.

3. V čl. I bod 10 v § 2 písmeno g) znie:

„g) orgánom príslušným na prijatie oznámenia úrad, prokuratúra alebo správny orgán príslušný na konanie o správnom delikte, ktorý je závažnou protispoločenskou činnosťou podľa § 2 písm. d) bodu 3 a 4 alebo príslušná inštitúcia, orgán, úrad alebo agentúra Európskej Únie,“.

Návrh zákona vymedzuje orgány na prijatie oznámenia ako Úrad na ochranu oznamovateľov protispoločenskej činnosti, prokuratúru a správny orgán. V zmysle smernice (EÚ) 2019/1937 v platnom znení sa jedná o tzv. externé kanály nahlasovania (kapitola III smernice (EÚ) 2019/1937 v platnom znení). S dôrazom na právomoc prokuratúry a správneho orgánu udeliť oznamovateľovi status chráneného oznamovateľa bolo nevyhnuté vymedziť spomedzi všetkých správnych orgánov tie, vo vzťahu ku ktorým sa javí byť opodstatnené priznanie vyššie zmienenej

právomoci rozhodovania o udelení statusu chráneného oznamovateľa.

Zároveň, čl. 6 ods. 4 smernice 2019/1937 v platnom znení požaduje, aby osobám nahlasujúcim porušenia patriace do pôsobnosti smernice príslušným inštitúciám, orgánom alebo agentúram Únie mali rovnakú ochranu ako osoby nahlasujúce porušenia externe. Nakoľko oznamovateľom je len fyzická osoba, ktorá v dobrej viere urobí oznámenie orgánu príslušnému na prijatie oznámenia a podľa čl. I bod 10 § 2 písm. g) návrhu zákona je príslušným orgánom na prijatie oznámenia iba úrad, prokuratúra alebo správny orgán, bolo by vhodné upraviť v návrhu zákona ja uvedenú možnosť. V súčasnosti totiž nie sú takéto osoby chránené.

4. V čl. I sa za bod 10 vkladá nový bod 11, ktorý znie:

„11. V § 2 písm. j) bod 3 znie:

„3. právnická osoba s majetkovou účasťou osoby uvedenej v prvom bode alebo v druhom bode,“.

Nasledujúce body sa primerane prečíslujú.

Pôvodné znenie bodu 3 spôsobovala v aplikačnej praxi zmätočný výklad, nakoľko sa jednalo aj o inštitúcie, ktoré boli v minulých rokoch síce založené právnickými osobami podľa prvého a druhého bodu, avšak ich majetkové pomery sa zmenili. Navrhovanou zmenou sa zabezpečí, že prípadná majetková účasť (napríklad štátu) sa bude posudzovať ku dňu prebiehajúceho prípadného konania, teda v čase, kedy sa o predmetnej problematike rozhoduje.

5. V čl. I sa za bod 10 vkladá nový bod 11, ktorý znie:

„11. § 2 sa dopĺňa písmenom l), ktoré znie:

„l) odvetné opatrenie je konanie alebo opomenutie konania v súvislosti s pracovnoprávnym alebo iným obdobným vzťahom oznamovateľa vyvolané oznámením alebo zverejnením informácií o protispoločenskej činnosti a ktoré oznamovateľovi alebo osobe podľa § 1 ods. 4 písm. a) až e) spôsobilo alebo môže spôsobiť neopodstatnenú ujmu; odvetným opatrením podľa predchádzajúcej vety je najmä:

1. výpoveď alebo okamžité skončenie pracovného pomeru,
2. skončenie v skúšobnej dobe alebo nepredĺženie pracovného pomeru na dobu neurčitú,
3. odvolanie, preradenie na nižšiu pozíciu alebo odmietnutia povýšenia,
4. zmena pracovných povinností, miesta výkonu práce alebo zmena pracovného času,
5. zníženie mzdy, nepriznanie odmeny alebo osobného príplatku,

6. neposkytnutie odbornej prípravy,
7. disciplinárne opatrenie,
8. nátlak, zastrašovanie alebo obt'azovanie,
9. poškodzovanie dobrej povesti,
10. odstúpenie od zmluvy o dodávke tovarov a služieb,
11. zrušenie licencie alebo povolenia.“.“.

Nasledujúce body sa primerane prečísľujú.

Predmetná právna úprava nadväzuje na novelizačný bod č. 1, nakoľko smernica (EÚ) 2019/1937 v platnom znení v čl. 5 ods. 11 v rámci vymedzenia pojmov definuje „odvetné opatrenie“, ako akékoľvek priame alebo nepriame konanie alebo opomenutie, ku ktorému dochádza v pracovnom kontexte, ktoré je vyvolané interným alebo externým nahlásením alebo zverejnením informácií a ktoré nahlasujúcej osobe spôsobuje alebo môže spôsobiť neopodstatnenú ujmu. Zároveň čl. 19 smernice (EÚ) 2019/1937 v platnom znení ustanovuje explicitný zákaz odvetných opatrení a demonštratívne uvádza formy odvetných opatrení.

6. V čl. I bod 19 znie:

„19. V § 10 odsek 3 znie:

„(3) Zamestnávateľ podľa odseku 1, ktorý je orgánom verejnej moci, plní úlohu podľa odseku 9 a prostredníctvom zodpovednej osoby plní úlohy podľa odsekov 5 až 8 a § 11 ods. 1 aj vo vzťahu k rozpočtovej organizácii a príspevkovej organizácii, ktoré sú v jeho zriaďovateľskej pôsobnosti, vo vzťahu k štátnemu podniku, ktorého je zakladateľom, vo vzťahu k fondu, ktorý je v jeho správe, a vo vzťahu k akciovej spoločnosti so 100 % majetkovou účasťou štátu, ku ktorej vykonáva akcionárske práva, ak táto právnická osoba zamestnáva menej ako 50 zamestnancov.“.“.

Uvedená úprava reaguje na zmätočnosť pri plnení povinnosti v zmysle § 10 ods. 1, nakoľko s odkazom na uvedené znenie má zamestnávateľ, ktorý zamestnáva najmenej 50 zamestnancov povinnosť určiť zodpovednú osobu.

7. V čl. I bod 22 znie:

„22. V § 10 odsek 6 znie:

„(6) Zamestnávateľ podľa odseku 1 potvrdí prijatie oznámenia do 7 dní od jeho prijatia. Za preverenie oznámenia sa považuje aj postúpenie vecí na vybavenie podľa Trestného poriadku alebo osobitných predpisov.“.“.

Vzhľadom na to, že úpravu lehôt obsahuje v novo navrhovanom znení § 10 ods. 8, je potrebné vypustiť prvú vetu pôvodného znenia, ktoré lehoty upravuje duplicitne.

8. V čl. I bod 23 v § 10 ods. 8 sa v prvej vete za slová „je povinný“ vkladajú slová „preveriť oznámenie a“ a slová „do desiatich dní od preverenia oznámenia“ sa nahrádzajú slovami „do 90 dní od potvrdenia prijatia oznámenia alebo, ak sa prijatie oznámenia nepotvrdilo, do 90 dní od uplynutia 7 dní od prijatia oznámenia“.

V zmysle čl. 9 ods. 1 písm. f) smernice (EÚ) 2019/1937 v platnom znení nemá primeraná lehota na poskytnutie spätnej väzby (t. j. poskytnutie informácií nahlasujúcej osobe o následných plánovaných alebo prijatých opatreniach a dôvodoch týchto opatrení) presiahnuť tri mesiace od doručenia oznámenia. V súčasnosti je lehota na preverenie oznámenia 90 dní s možným 30 dňovým predĺžením lehoty. Samotná smernica (EÚ) 2019/1937 v platnom znení však neumožňuje predĺženie tejto lehoty. Predmetná úprava preto zosúladzuje požiadavky únievého práva a návrhu zákona a zároveň precizuje navrhovanú právnu úpravu tak, aby bolo zrejmé, od akého momentu začína plynúť 90 dňová lehota.

9. V čl. I bod 26 sa slová „odeskom 10, ktorý znie“ nahrádzajú slovami odsekmi „10 a 11, ktoré znejú“ a na konci sa pripája odsek 11, ktorý znie:

„(11) Zamestnávateľ podľa odseku 1 má pri výkone kontroly podľa § 13 ods. 6 písm. b) a c) povinnosť predložiť úradu správu o opatreniach prijatých na odstránenie zistených nedostatkov.“.

Uvedeným doplnením sa odstraňuje nesprávne formulovaná skutková podstata správneho deliktu v § 19 ods. 1 písm. b), nakoľko sankcionovateľná povinnosť nevyplývala z ďalšieho znenia návrhu zákona. Je preto potrebné doplniť povinnosť predkladať úradu správu o opatreniach prijatých na odstránenie nedostatkov do znenia návrhu zákona.

10. V čl. I bod 35 znie:

„35. V § 13 odsek 16 znie:

„(16) Ak sa vo vzťahu k osobe podľa § 1 ods. 4 uskutočňujú v súvislosti s výkonom verejnej moci opatrenia, pri ktorých možno predpokladať, že ide o odvetné opatrenia, úrad je oprávnený požiadať orgán verejnej moci, ktorý uskutočnil tieto opatrenia, aby v určenej lehote zaujal stanovisko k oprávnenosti a dôvodnosti týchto opatrení. Orgán verejnej moci preskúma oprávnenosť a dôvodnosť opatrení, ak je to potrebné, prijme opatrenia na nápravu a výsledok preskúmania a prijaté opatrenia oznámi úradu. Ak orgán verejnej moci nesplní povinnosti podľa druhej vety, úrad predloží informáciu o tejto skutočnosti nadriadenému orgánu; ak orgán verejnej moci nemá nadriadený orgán, úrad predloží takúto informáciu na rokovanie vlády Slovenskej republiky (ďalej len „vláda“).“.

Uvedená zmena je legislatívno-technického charakteru, ktorá zosúladzuje právnu úpravu vzhľadom na doplnenie § 1 ods. 4 a § 2 písm. l).

11. V čl. I bod 36 sa obe číslice „18“ nahrádzajú číslicou „17“.

Legislatívno-technická zmena ktorou sa zároveň vypúšťa ods. 16 z pôvodného návrhu zákona.

12. V čl. I bod 38 znie:

„38. V § 18 odsek 1 znie:

„(1) Priestupku sa dopustí ten, kto

a) hrozí postihom, pokúsi sa o postih alebo postihne oznamovateľa v súvislosti s urobením alebo zverejnením oznámenia,

b) poruší povinnosť zachovávať mlčanlivosť o totožnosti oznamovateľa alebo o totožnosti dotknutej osoby, alebo

c) sa pokúsi zabrániť alebo bráni urobeniu alebo zverejneniu oznámenia.“.

Z pôvodného znenia vládnej novely zákona nevyplýva sankcia, ak oznamovateľ zverejnil informácie. Navrhovanou zmenou je sankciou pokryté aj zverejnenie oznámenia.

13. V čl. I bod 40 v § 19 ods. 1 sa slová „§ 10 ods. 8 až 10“ nahrádzajú slovami „§ 10 ods. 9 a 10“ a v § 19 ods. 2 sa slová „§ 10 ods. 1 až 7“ nahrádzajú slovami „§ 10 ods. 1 až 8“.

Legislatívno-technická úprava vnútorných odkazov.

14. V čl. I bod 41, znie:

„41. V § 19 sa za odsek 2 vkladajú nové odseky 3 až 5, ktoré znejú:

„(3) Úrad môže uložiť pokutu do 100 000 eur zamestnávateľovi, ktorý urobí voči osobe podľa § 1 ods. 4 pracovnoprávny úkon bez súhlasu úradu, ak sa súhlas vyžaduje, hrozí postihom odvetným opatrením alebo sa pokúsi o postih odvetným opatrením osoby podľa § 1 ods. 4, alebo zamestnávateľovi podľa § 10 ods. 1, ktorý zamestnáva najmenej 250 zamestnancov, ktorý porušil niektorú z povinností podľa § 10 ods. 1 až 8.“.

(4) Úrad môže pri opakovanom porušení povinností podľa § 10 a 11 do dvoch rokov odo dňa právoplatnosti rozhodnutia zvýšiť pokutu až na dvojnásobok.

(5) Úrad pri ukladaní pokuty prihliada závažnosť, spôsob, trvanie a následky protiprávneho konania a prihliadne aj na opakované porušenie povinnosti a na to, že sa týmto konaním alebo opomenutím konania porušili viaceré povinnosti.“.

Doterajšie odseky 3 a 4 sa označujú ako odseky 6 a 7.“.

Zosúladienie právnej úpravy s ohľadom na upravené znenie § 1 ods. 4.

15. V čl. I bod 43 § 22 ods. 4 sa za slovo „bezodkladne“ vkladá čiarka a slová „najneskôr do 7 dní od prijatia oznámenia,“.

Zosúladienie znenia návrhu zákona s čl. 11 ods. 2 písm. b) smernice (EÚ) 2019/1937 v platnom znení, ako aj s novým znením § 10 ods. 6 návrhu zákona.

16. V čl. I bod 44 sa slová „odsekom 5, ktorý znie“ nahrádzajú slovami „odsekmi 5 a 6, ktoré znejú“ a na konci sa pripája odsek 6, ktorý znie:

„(6) Orgán príslušný na prijatie oznámenia každoročne v rámci svojej vecnej pôsobnosti eviduje za predchádzajúci kalendárny rok štatistické údaje o

- a) počte oznámení, ktorý prijal orgán príslušný na prijatie oznámenia,
- b) počte trestných konaní a konaní o správnom delikte, ktoré sa začali na základe oznámení podľa písmena a) a ich výsledok,
- c) odhadovanú škodu, ak sa zistila, a sumy navrátené na základe preverovaní, trestných konaní alebo konaní o správnom delikte súvisiace s urobenými oznámeniami.“.

Za účelom sledovania počtu oznámení, ich efektívnosti v praxi, ako aj za účelom splnenia informačnej povinnosti voči Európskej komisii podľa čl. 27 smernice (EÚ) 2019/1937 v platnom znení je potrebné, aby orgány príslušné na prijatie oznámenia zbierali štatistické údaje v požadovanej štruktúre, čo v súčasnosti v praxi absentuje.

17. V čl. I bod 47 § 25a sa v odseku 2 na konci pripája veta „Úrad na ochranu oznamovateľov sa zároveň považuje za ten istý subjekt ako Úrad na ochranu oznamovateľov protispoločenskej činnosti.“ a § 25a sa dopĺňa sa odsekom 3, ktorý znie:

„(3) Konania o priestupkoch a správnych deliktoch, ktoré úrad začal pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona sa spravujú doterajšími právnymi predpismi.“.

V nadväznosti na navrhovanú zmenu názvu úradu je potrebné z hľadiska právnej istoty v prechodných ustanoveniach vyjadriť skutočnosť, že úrad s novým názvom sa považuje za ten istý subjekt ako úrad so starým názvom. V súvislosti s absenciou prechodných ustanovení ohľadom konaní o priestupkoch a správnych deliktoch, ktoré sa začali a neskončili d účinnosti novej právnej úpravy je potrebné uvedený odsek 3 doplniť.

18. V čl. III sa slová „1. apríla“ nahrádzajú slovami „1. mája“ a slová „1. septembra“ sa nahrádzajú slovami „1. októbra“.

V tejto súvislosti sa v čl. I bod 47 v nadpise § 25a a v odseku 1 nahrádzajú slová „1. apríla“ slovami „1. mája“.

Vzhľadom na priebeh legislatívneho procesu, potreby dodržania ústavnej 15 dňovej lehoty pre prezidentku Slovenskej republiky na podpísanie zákona a primeranej lehoty na zverejnenie zákona v Zbierke zákonov Slovenskej republiky, ako aj zabezpečenia dostatočnej legisvakančnej lehoty pre adresátov právnej normy, sa primerane posúva navrhovaná účinnosť zákona.

POZMEŇUJÚCI A DOPLŇUJÚCI NÁVRH

poslancov Národnej rady Slovenskej republiky Milana Vetráka a Jána Mičovského
k vládnemu návrhu zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 54/2019 Z. z. o ochrane
oznamovateľov protispoločenskej činnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov
a ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 327/2005 Z. z. o poskytovaní právnej pomoci osobám
v materiálnej núdzi a o zmene a doplnení zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene
a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon)
v znení neskorších predpisov v znení zákona č. 8/2005 Z. z. v znení neskorších predpisov

(tlač 1299)

Meno a priezvisko

1. JÁN MIČOVSKÝ
2. Milan Vetrák
3. KATARINA HATRÁKOVÁ
4. Mercia Fecko
5. ANKA LEDIAČOVÁ
6. Monika Kordová
7. Martina Brisudová
8. JARMILA VAŇOVÁ
9. ANNA MIERNA
10. JAROMÍR ŠIBL
11. EVA HORVÁTHOVÁ
12. Róbert Halát
13. PAREK SEFCIK
14. MILAN POTOCKÝ
15. Ján Kerekeš
16. POCO JM
- 17.
- 18.
- 19.

Podpis

